

FIZETÉSKÉPTELENSÉGI ELJÁRÁS

- A felszámoló szervezeteinek működésének alapelvei:
 - üzleti tisztesség;
 - tárgyilagosság és szakmai igényesség;
 - elfogulatlanság és a "jó gazda gondossága";
 - hitelezői érdekvédelem;
 - dolgozói érdekvédelem és hitelezői érdekek ütközése.
 - üzleti titoktartás;
 - szakmai együttműködés.
 - kockázatvállalás és törvényesség.
- „A fizetéseképtelenségi eljárások az Európai Unióban évente mintegy 200 000 vállalkozást érintenek, azaz 1,7 millió munkahely sorsa függ tőlük. Az eljárások 25 százalékában szerepel határokon átnyúló elem.” (Forrás: az ET sajtóközleménye, [2015.05.12.](#))
- Csódturizmus: amikor az adós áthelyezi székhelyét még a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtt.
- A tervezett irányelv három kulcseleme:
 - korai szerkezetátalakítási keretrendszer;
 - vállalkozók számára második esély;
 - eljárási hatékonyság fokozása.

A kormány [T/16275](#) számon benyújtotta a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló törvény módosításáról szóló, elsősorban jogharmonizációs célú törvényjavaslatát. Az Európai Bizottságnak a fizetéseképtelen vállalkozásokkal kapcsolatos új fajta megközelítése fejeződik ki a [2015/848/EU](#) számú rendeletében, mely 2017. június 26-án lépett hatályba.

A csődszabályozás

A magyarországi csődeljárás kereteit a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló [1991. évi XLIX. törvény](#) szabályozza, amely legutóbb jelentősen 2009-ben módosult. 2009 előtt az adós csak a hitelezők többségének hozzájárulásával juthatott fizetési moratóriumhoz, amit ritkán fordult elő. Az új szabályozásban a kérelmező azonnal kaphatott fizetési haladékot, azaz 90 napot, hogy megegyezzen hitelezőivel. Az új szabályozást követő évben, azaz 2010-ben a csődeljárások száma négyszerezére nőtt.

Az új csődeljárás pozitív eredménye tehát, hogy az adós cég fennmaradhat, tovább gazdálkodhat, és tartozásának csak egy részét kell hitelezői számára megfizetnie. A követeléseket tehát:

- csökkentett összegben és
- időben eltolt vagy széthúzott ütemben kell teljesíteni.

Egy sikeres csődeljárás után tehát a cég tartozásainak fennmaradó része (sokszor a nagyobbik része) már nem követelhető.

A csődtörvény 2012-es módosítása kiterjed azon hitelezőkre, akik a csődeljárásba nem jelentkeztek be illetve a csődegyezséggel nem értenek egyet. 2013 óta a csődtörvény jelentős mértékben nem módosult.

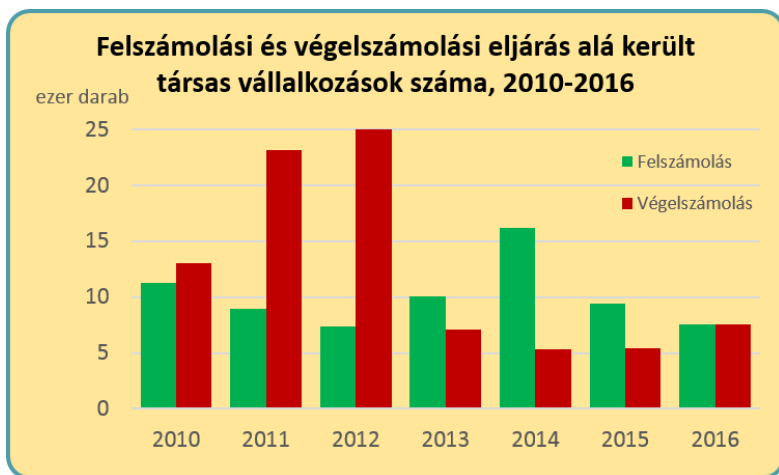

Forrás: Infoszolg/[KSH Statisztikai Tükör](#) 2013-2017

MEGSZŰNÉSI ELJÁRÁSOK

Csődeljárás

A csődeljárás olyan eljárás, amelynek során az adós – a csődegyezés megkötése érdekében – fizetési haladékokat kap, és csődegyezés megkötésére tesz kísérletet. Csődeljárásban azt a szereplőt nevezzük hitelezőnek, akinek a csődeljárás megkezdésekor még le nem járt, de elismert pénz- vagy pénzbeli vagyoni követelése van.

Forrás: Infoszolg/KSH 2013-2017

A csődeljárás befejeződik az adós és a hitelezők között létrejött egyezséggel, amit a bíróság végzéssel jóváhagy. Amennyiben nem jön létre egyezés, úgy a bíróság a csődeljárást megszünteti, és hivatalból megállapítja az adós fizetéseképtelenségét és elrendeli az adós felszámolását.

Felszámolás

A felszámolási eljárás olyan eljárás, amelynek célja, hogy a fizetéseképtelen adós jogutód nélküli megszüntetése során a hitelezők kielégítést nyerjenek.

Az adós az a gazdálkodó szervezet, amely tartozásait (tartozásait) az esedékességkor nem tudta vagy előreláthatóan nem tudja kiegyenlíteni. A felszámolási eljárásban azt a szereplőt nevezzük hitelezőnek, akinek lejárt pénz- vagy pénzbeli vagyoni követelése van.

A felszámolási eljárás megindulhat:

- a cégbíróság értesítése alapján, illetve
- az adós,
- a hitelező vagy
- a végelszámoló kérelmére.

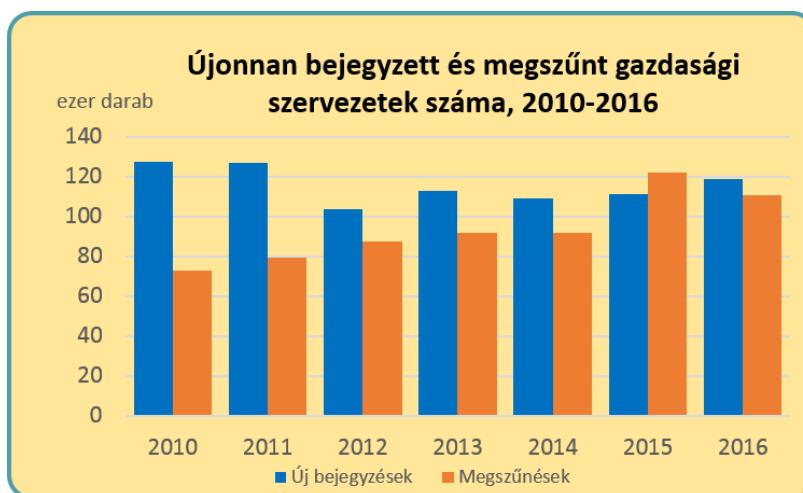
Végelszámolás

Végelszámolásnak a cég jogutód nélkül megszüntetését nevezzük abban az esetben, ha a cég nem fizetéseképtelen. A végelszámolás eredménye a cég törlése a cégjegyzékből. A végelszámolás tárgya az a cégvagyon, amellyel a cég a végelszámolás kezdő időpontjában rendelkezik.

Mikor rendelik el a cég kényszertörlését?

A cégbíróság abban az esetben rendel el egy cég kényszertörlését, ha

- a céget megszüntetnek nyilvánítja,
- a cég a végelszámolást három éven belül nem fejezte be és törlése iránt kérelmet nem terjesztett elő,
- a cég a végelszámolás általános szabályaira történő áttérést nem hajtotta végre, vagy
- a cég jogutód nélküli megszüntetését előidéző ok következett be, és végelszámolási eljárás lefolytatásának nincs helye.

Forrás: Infoszolg/KSH 2013-2017

Az adós fizetéseképtelenségének megállapítása:

- ha az adós a szerződésen alapuló nem vitatott vagy elismert tartozását a teljesítési határidőt követő 20 napon belül sem egyenlítette ki;
- ha az adós a jogerős bírósági határozatban megállapított teljesítési határidőig tartozását nem egyenlítette ki;
- ha az adóssal szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt;
- ha az adós a fizetési kötelezettségét a csőd- illetve felszámolási eljárásban megkötött egyezség ellenére sem teljesítette;
- ha a bíróság a korábbi csődeljárást megszüntette;
- ha az adós tartozásai meghaladják a vagyont.

AZ EURÓPAI UNIÓ 2015-ÖS RENDELETE A FIZETÉSEKÉPTELENSÉGI ELJÁRÁSRÓL

Előzmények

A 2002. március 31-én hatályba lépett fizetéseképtelenségi eljárásról szóló EK tanácsi rendelet (1346/2000/EK) olyan esetekre alkották, amikor az adósnak több uniós tagállamban is vannak vagyontárgyai vagy hitelezői, azaz határokon átívelő eljárásra kell számítani.

A 2015-ös Fizetéseképtelenségi rendelet

A rendelet az összes fizetéseképtelenségi eljárásra kötelezően alkalmazandó, függetlenül attól, hogy az adós természetes vagy jogi személy, kereskedő vagy magánszemély. A főeljárás egyetemes hatályú, és kimondja, hogy annak a tagállamnak a jogát kell alkalmazni, ahol az eljárást megindították.

Az Európai Unió fizetéseképtelen vállalkozásokkal kapcsolatos új eljárási rendelete (2015/848/EU, ún. Fizetéseképtelenségi rendelet) 2017. június 26-tól hatályos, és egyben felváltja a 1346/2000/EK tanácsi rendeletet.

A rendelet a határon átnyúló fizetéseképtelenségi eljárások során keletkező érdekellentétek kezelésére és a joghatósági ütközések feloldására törekszik, továbbá biztosítja a bírósági ítéletek egységes elismerését az Unió teljes területén.

A 2015-ös rendelet további újdonsága a hatály kiterjesztése volt olyan eljárásokra is ahol:

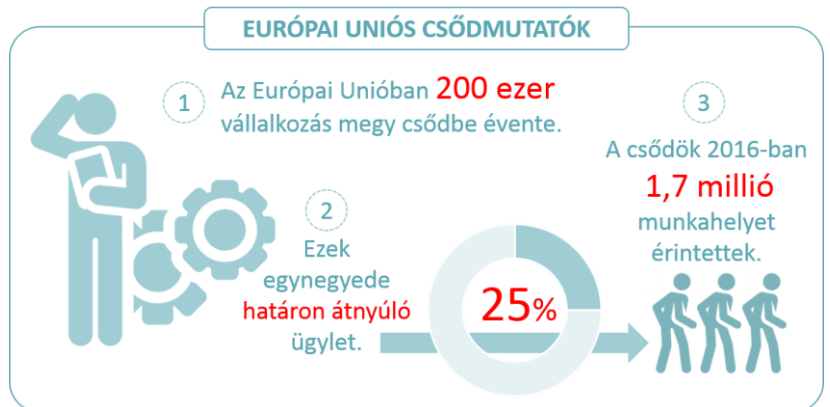
- a fizetéseképtelenség még csak valószínűsíthető;
- az adós részben vagy egészben rendelkezik még vagyona felett;
- lehetővé van téve a fogyasztók és az önálló vállalkozók adósságainak elengedése vagy kiigazítása.

További új elem, hogy a rendelet olyan biztosítékokat iktat be, amelyek megakadályozzák az eljárást lefolytató bíróság visszaélészerű megválasztását.

A tagállamoknak elektronikus nyilvántartást kell vezetniük a határokon átnyúló fizetéseképtelenségi esetekről, így az [e-igazságügyi portálon](#) keresztül az egyes nemzetek nyilvántartásai összekapcsolódnak, és mind a bíróságok mind a hitelezők információhoz való hozzájutása könnyebbé válik.

A Bizottság 2014-es ajánlása

A vállalkozások fizetéseképtelenségére vonatkozó 2014. március 12-i [bizottsági ajánlás](#) szerint az eljárások középpontjába a vállalkozások megmentése kerül, korszerű nemzeti eljárásokat alkalmazva, más uniós országokban

Forrás: Infoszolg/Európai Bizottság [2014](#)

található adósoktól történő pénzbehajtás céljából is.

Az ajánlás nagy hangsúlyt helyez a korai szerkezetátalakítási rendszerek támogatására, szem előtt tartva a növekedést és a munkahelyek megtartását. A nehéz pénzügy helyzetben lévő vállalatok, vállalkozások időbeni szerkezetátalakítása segíthet a csőd elkerülésében illetve egy esetleges csődöt követően biztosít a vállalkozások számára egy második esélyt. A tervezett keretrendszer biztosítja majd a jogbiztonságot a határon átnyúló ügyletek, befektetések terén, ami az uniós tőkepiacok biztonságát illetve fejlődésük akadályait hosszútávon elhárítja.

A fizetéseképtelenségi és szerkezetátalakítási rendszerek elemei:

- romló üzleti helyzet esetén a korai jelzőrendszernek köszönhetően idejében történő szerkezetátalakításra van lehetőség;
- végrehajtási moratórium bevezetése a sikeres reorganizáció érdekében;
- a kisebbségi részvényesek vétőjogának korlátozása, fenntartva jogaik védelmét;
- új finanszírozási források ösztönzése;
- a munkavállalók jogainak maradéktalan védelme;

A tervezett fizetéseképtelenségi szabályozás újdonságai:

- egyes korszerű nemzeti szerkezetátalakítási eljárások határokon átnyúlva is alkalmazhatók;
- a csődturizmussal szembeni jogbiztonság feltételeinek megteremtése;
- a fizetéseképtelen társaságok megmentési esélyének növelése a másodlagos eljárások bevezetésével;
- a csoportos fizetéseképtelenségi eljárások bevezetése, amelyek egy vállalatcsoport különböző tagjait érinti;
- a fizetéseképtelenségi nyilvántartások összekapcsolása. 2019-re a nemzeti nyilvántartások elektronikusan lesznek összekötve, ez megkönnyíti majd az információk beszerzését más országokból.

A tervezet életbe lépése több problémát is orvosolna a magyar jogrendben: lehetővé tenné a korai szerkezetátalakítást, megakadályozná, hogy egyes hitelezők ellehetetlenítsék a szerkezetátalakítási eljárást, biztosítaná az új pénzügyi források bevonását a szerkezetátalakítás korai szakaszában is, és újraszabályozná az adósság elengedésének szabályait is.

Források:

- [1991. évi XLIX. törvény](#) a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról
- [2006. évi IV. törvény](#) a gazdasági társaságokról
- [2013. évi V. törvény](#) a Polgári Törvénykönyvről
- A Tanács [1346/2000/EK rendelete](#) (2000. május 29.) a fizetéseképtelenségi eljárásról
- Az EP és a Tanács (EU) [2015/848 rendelete](#) (2015. május 20.) a fizetéseképtelenségi eljárásról
- A Bizottság ajánlása ([2014. március 12.](#)) Az üzleti kudarc és a fizetéseképtelenség új megközelítéséről
- A regisztrált gazdasági szervezetek száma, 2016 (KSH, Statisztikai Tükör [2017. május 15-i](#), továbbá a Statisztikai Tükör [2012/19](#), [2013/26](#), [2014/30](#) és [2015/22](#)) számai)
- Az Európai Bizottság [sajtóközleménye](#) a fizetéseképtelenségről, [2014. március 12](#)
- Early restructuring and a second chance for entrepreneurs ([Helyzetjelentés Magyarországról](#))– Európai Bizottság, 2016. november
- Csőke Andrea: A határokon átnyúló fizetéseképtelenségi eljárások (HVG-ORAC, 2016)
- Bóka János: A fizetéseképtelenségi jog harmonizációjának lehetőségei az Európai Unióban. In: Európai Jog, 2016/5.

Készítette: Horváth Irén
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486